

Kraj Vysočina

Vepříkov jako symbol naděje pro živý venkov: po discgolfu je v plánu lanová dráha

Muzeum řemesel a historie, discgolfové a multifunkční hřiště, velký ovocný sad. Ve vsi se zhruba třemi stovkami obyvatel by asi takové atrakce čekal málokdo. Navíc ve vsi, která sotva před stoletím lehla téměř celá popelem. Ale Vepříkov z popela statečně povstal a v řadě věcí může dnes konkurovat i mnohem větším obcím. Letos získala tato obec s kancem ve znaku Cenu naděje pro živý venkov. Tu uděluje v rámci soutěže Vesnice roku Sdružení místních samospráv.

Lucie Sýkorová

Ocenění spojené s odměnou 100 tisíc korun získal Vepříkov především za místní spolkový život a občanskou společnost v obcích. Zastupitelstvo proto rozhodlo, že peníze rozdělí mezi místní spolky. Těch zde působí pět. Dvě sdružení hasičů, cyklisté, chovatelé a pak unikátní Stodola krásných krámů – spolek, který vybudoval a provozuje muzeum tradičních řemesel a historických předmětů. „Po 15 tisících dostanou naši cyklisté, chovatelé, Stodola krásných krámů a hasiči v místní části Miřátky, 40 tisíc korun je pro hasiče ve Vepříkově,“ vyjmenovává starosta obce Petr Bárta.

Vepříkov má spolu se svou jedinou místní částí Miřátkou celkem 330 obyvatel. V minulém i předminulém století to bývalo i dvakrát tolik. „Loni ale po dlouhé době počet obyvatel opět mírně vzrostl,“ raduje se starosta. A Vepříkov se chce v příštích letech rozšiřovat, kapacity na to má. Nyní nabízí 13 nových parcel, jejich zasíťování právě probíhá. „Chtěli bychom udržet naše mladé a případně i přilákat nové obyvatele. V územním plánu máme vytyčené ještě další dvě lokality vhodné pro novou zástavbu,“ upřesňuje starosta. Lákadlem by mohla být mimo jiné výhodná cena, která činí 200 korun za metr čtvereční. „Zastupitelstvo navíc odsouhlasilo, že ti, kteří se zde rozhodnou postavit nový dům, získají od obce 20 kubíků dřeva za 500 korun,“ prozrazuje Petr Bárta. Vepříkov si může takovou podporu dovolit, obhospodařuje totiž 53 hektarů obecního lesa. A pokud majitelé nových

Starosta Petr Bárta u discgolfového hřiště

domků stihnou do dvou let zkolaudovat, mohli by získat od obce ještě 50 tisíc korun.

Discgolf baví všechny generace

Vepříkov má kromě lesů také čtyři rybníky. Tři z nich se nachází v centru obce a slouží jako chovné. Čtvrtý rybník leží na okraji obce. „Ten jsme koupili v roce 2010 od soukromníka, zrekonstruovali jsme ho pomocí dotace z Programu obnovy venkova a přes léto teď slouží ke koupání. Přímou vedle rybníka jsme postavili přístřešek se zázemím pro akce,“ popisuje starosta. „Výlov rybníků jsme tradičně dělávali na posvícení a vždy tři dny před výlovem se konala rybářská soutěž pro děti. Loni a letos jsme ale kvůli nedostatku vody nedělali výlov rybníků na posvícení, ale až před Vánoci. Místní lidé tak mají kapry přímo z našich rybníků za výhodnou cenu,“ vypráví Petr Bárta. O rybníky se starají místní rybáři, kteří ale nejsou registrovaným spolkem. „Je to skupina rybářů,

kterí si předávají řemeslo z generace na generaci,“ vysvětluje starosta.

Od loňského léta je ve Vepříkově také devítijamkové discgolfové hřiště. „Investice na vybudování byla asi 200 tisíc korun, hřiště je v podstatě bezúdržbové. Tento sport se u nás ujal tak, že mladí dnes už jezdí po turnajích po celé republice a zahrát si chodí i důchodci,“ usmívá se starosta. Už více než 12 let se Vepříkov pyšní multifunkčním hřištěm s umělým povrchem. „V době svého vzniku bylo první na okrese, jezdili sem trénovat i fotbalisté z Chotěboře,“ připomíná Petr Bárta. Aktivní jsou také vepříkovští cyklisté. Vždy na začátku července pořádají ve spolupráci s hasiči Tour de Vepříkov. „Není to závod, spíše vyjížďka do okolí, dlouhá 22 kilometrů. Pro děti máme kratší asi desetikilometrovou trasu. Letos se akce se zúčastnilo 190 cyklistů, z toho 40 dětí,“ upřesňuje starosta.

Zajímavé a ambiciózní plány má Vepříkov i do budoucna. „V areálu

Vepříkov je obec v okrese Havlíčkův Brod v Kraji Vysočina, v současné době má s místní částí Miřátky celkem 331 obyvatel. První záznamy o existenci obce pochází z roku 1542. Obec se jmenovala původně Vepřkův dvůr podle statkáře Vepřky, který zde kdysi žil. Zkomolením tohoto jména vznikl Vepříkov. V roce 1911 obec téměř kompletně shořela, ze 67 stavení jich zůstalo stát jen osm. Vepříkov získal letos Cenu naděje pro živý venkov v soutěži Vesnice roku. V předcházejících letech obdržel také Modrou a Bílou stuhu. Mezi zajímavosti patří muzeum historických předmětů a řemesel Stodola krásných krámů nebo discgolfové hřiště.

Stezka poznání

FOTO: LUCIE SYKOROVÁ 7., ARCHIV MĚSTA VEPŘÍKOV

u discgolfového hřiště bychom chtěli vybudovat lanové centrum. Dráha by mohla vést i přes rybník," prozrazuje Petr Bárta.

Vepříkov nemá stálé zaměstnance, dotace píše starosta

V letošním roce hospodařil Vepříkov s rozpočtem zhruba 20 milionů korun. Z toho z RUD je asi 3,5 milionu, zbytek obec získala z dotací. Ty začala čerpat až od roku 2008. „První dotaci jsme využili na koupi traktůrky se sekačkou na údržbu zeleně. Dnes máme tyto sekačky už tři," uvádí Petr Bárta. Zaměstnanec obec nemá, obecní trávničky sekají místní, za odměnu na dohodu o provedení práce. Na půl úvazku je na úřadě zaměstnaná jen účetní. „Zatím to takhle funguje bez problémů. Až bude ale na jaře v provozu naše čistička, budeme muset zřejmě už nějakého zaměstnance přijmout," myslí si starosta, který dotace administruje převážně sám. Funkci starosty zastává už dvanáctým rokem,

ovšem jako neuvolněný, kromě toho pracuje jako obráběč na CNC strojích v Golčově Jeníkově. V předcházejícím období působil v obci už jako místostarosta, tři jeho předchůdci na pozici starosty zemřeli.

Díky dotacím obnovili Vepříkovští zeleň, osvětlení i obecní úřad. Zeleň se dočkala revitalizace před pěti lety, v roce 2014 proběhla rekonstrukce osvětlení v obci. Na to padlo 600 tisíc korun, které získala obec společně s Bílou stuhou v soutěži Vesnice roku 2013. Ve stejném roce došlo také na zateplení budovy obecního úřadu. „To zahrnovalo výměnu oken, kotle a radiátorů. Tato investice vyšla na 3 miliony korun, čerpali jsme dotaci z Operačního programu životního prostředí a dopláceli jsme zhruba 200 tisíc korun," konstatuje starosta.

Díky dotaci získané přes MAS Královská stezka si obec pořídila před dvěma lety mikrobuse. „Koupili jsme devíti-místného forda, využívají jej především

spolky a hasiči, kteří jezdí na soutěže. Přes léto je v provozu prakticky každý víkend," uvádí Petr Bárta. Vozidlo stálo 800 tisíc korun, dotace činila polovinu. Hlavní investicí Vepříkova v letošním roce byla kanalizace a čistírna odpadních vod zhruba za 20 milionů korun. „Z ministerstva zemědělství jsme získali dotaci 65 procent, od kraje deset procent. Zbytek doplácí obec, vzali jsme si kvůli tomu úvěr na sedm milionů korun," upřesňuje starosta.

Inspirace v „áčkových“ Křižáncích: ubytování na úřadě

Letos na jaře byli Vepříkovští na zájezdu v Křižáncích. Ty jsou jedinou malou obcí v ČR, která je zařazena v kategorii B v rámci Místní Agendy 21 (*program veřejné správy směřující k udržitelnému rozvoji*). „My jsme zavedli Agendu 21 před třemi lety, jsme v kategorii D. V Křižáncích jsme se byli inspirovat," vypráví Petr Bárta. Zájezdu se zúčastnilo 35 lidí. „Zaujala nás například obecní kavárna, kterou v Křižáncích mají na návsi. A inspirovali jsme se v nápadu zřídit ubytovací kapacity v podkroví obecního úřadu," říká starosta.

Tento záměr pak vyšel jako vítězný z diskuse u kulatého stolu, který se každoročně ve Vepříkově koná právě v rámci Agendy 21. „Kromě toho chceme v patře obecního úřadu vybudovat také komunitní centrum. To bude sloužit jako klubovna pro spolky, maminky s dětmi a podobně a také jako školicí centrum, bude zde k dispozici také projektor. Jednou týdně by sem měl docházet sociální pracovník, kte-

Letošní Tour de Vepříkov

rý bude k dispozici starším občanům,“ vysvětluje Petr Bárta. „Na vybudování centra bychom chtěli získat dotaci z IROPu přes MASKu, máme šanci získat až 90 procent prostředků,“ dodává.

Už loni se kulatého stolu v rámci Agendy 21 zúčastnily asi tři desítky občanů. „Diskutovali jsme o tom, jak investovat peníze získané za Modrou stuhu v soutěži Vesnice roku. Dohodli jsme se, že celých 600 tisíc korun vložíme do vybudování komunikací k novým parcelám,“ uvádí Petr Bárta.

Gastrofestival zaujal, rozsvěcení stromečku ne

Sál pro pořádání kulturních akcí má Vepřikov v kulturním domě s hospodou. Budovu včetně sálu zrekonstruovala obec, postupně do ní investovala zhruba 2,5 milionu korun. Nyní ji provozuje soukromý nájemce. „Konají se zde tradiční velké akce obce, jako například maškarní bály, vepřové hody, turnaje v mariáši, MDŽ, ale i soukromé akce, jako svatební hostiny, různé sra-

zy, oslavy narozenin atd.,“ vyjmenovává starosta. Jednou z akcí, které probíhají ve Vepřikově pravidelně naopak pod širým nebem, je Prázdninové stanování. „To začali organizovat pro děti hasiči, přidali se rodiče a letos už v areálu u rybníka stanovali asi tři dny,“ vysvětluje Petr Bárta.

Oblíbenou akcí pro místní se stal také Gastrofestival v Habrech, který pořádá každoročně v červnu MAS Královská stezka společně s Mikroregionem Habersko. „To je opravdu velice úspěšná akce, už teď je naplánován na příští červen třetí ročník,“ hodnotí Petr Bárta. Vepřikov je členem tohoto sdružení obcí od roku 2002. Mikroregion vydává už deset let vlastní čtvrtletník, který distribuuje zdarma do každého domu ve všech devíti členských obcích.

Rozsvěcení stromečku se ve Vepřikově zatím neujalo. „Organizujeme vždy 23. prosince zpívání u kapličky. Děti si na tento den vždycky nazkouší pásmo koled pod vedením jedné z maminek. A letos už potřetí se účastníme také akce Česko zpívá koledy,“ popisuje sta-

rosta. Kaplička ve Vepřikově se od letošního roku pyšní novým zvonem. Vyrobit jej zhruba za 50 tisíc korun zvonář z Kostelce nad Orlicí.

O ovocný sad se starají děti

Obec má dvě naučné stezky. Jedna představuje místní část Miřátky, druhá Vepřikov. Obcí vede ještě Stezka poznání, která začíná v Humpolci a končí až v Železných horách. „U nás jsou dvě stanoviště a mapa pro cyklisty. Byla to v době svého vzniku nejdelší cyklotrasa v rámci Evropské unie,“ připomíná Petr Bárta. Díky naučné stezce vznikly ve Vepřikově i v Miřátkách také ovocné aleje. „V Miřátkách jsme vysadili nové třešně, když se tam budovala naučná stezka. A pak přišly děti z Vepřikova s tím, že by také chtěly něco takového. Tak jsme založily ovocný sad. Vznikl v lokalitě, která byla posledním zanedbaným místem v obci. Děti společně s rodiči oblast vysekaly, upravily a vysadily 60 ovocných stromků,“ popisuje starosta. Kromě třešní zde nyní rostou také višně,

Bolavé zuby trhal kovář

Stodolu provozuje už šestým rokem stejnojmenný spolek. „Máme v současné době dvanáct členů. Hlavní iniciátorkou vzniku i uspořádání Stodoly byla moje manželka,“ prozrazuje průvodce Jaroslav Stehno. „Její otec byl kovář a ona se to od něj naučila,“ dodává. Jméno jeho tchána nese i expozice na půdě stodoly, která je tomuto řemeslu věnována. Návštěvníci si v jeho dílně mohou prohlédnout mimo jiné kleště, kterými se trhaly zuby. „Dříve se s bolavými zuby chodilo jedině ke kováři,“ připomíná průvodce a v sousední ševcovské dílně ukazuje, jak vypadaly floky na přibití podrážky k botě. „Dodnes se říká: nemám ani floka. Ale co to vlastně bylo, si vybaví už málokdo,“ podotýká Jaroslav Stehno. Stejně tak je těžké představit si, jak a k čemu se používaly desítky nástrojů, které tvoří vybavení holičského salonu. I ten je zde vystaven. Průvodce vše ochotně vysvětluje, ba dokonce přímo předvádí. A ví dobře, o čem mluví, holičem byl totiž jeho otec.

Také ostatní historické dílny připomínají místní řemeslníky, kteří je kdysi ve vsi provozovali. „K některým jsme přidali alespoň pamětní list a staré fotografie, pokud jsme je

Stodola krásných krámů ve Vepřikově svému poetickému názvu rozhodně nedělá ostudu. Je místem, kde se sešly stovky předmětů, které používali v běžném životě naši předkové ještě v minulém století, z nichž ale některé už zcela upadly v zapomnění. Nenápadné stavení tak ukrývá nejedno překvapení, ale především nenapodobitelného ducha doby. Vepřikov díky tomuto unikátnímu muzeu získal v roce 2012 diplom za zachování venkovského dědictví v krajském kole soutěže Vesnice roku.

Ovocný sad, který založily děti

švestky, hrušky, jablka, ale i ořechy a jedlé kaštiny. „Děti se o stromky starají i nadále, chodí je v létě i zalévat,“ pochvaluje si starosta.

Jediným dopravním spojením do Vepříkova je autobusová linka z Chotěboře, která se otáčí v Mírátkách. Tam letos obec na své náklady zmodernizo-

vala autobusovou točnu. „Hrozilo, že by tam autobusy kvůli nevyhovující točně přestaly jezdit,“ konstatuje Petr Bárta. Ve Vepříkově funguje obchod s potravinami, který obec dotuje ročně částkou zhruba 35 tisíc korun, do Mírátek jezdí jen pojízdná prodejna potravin. Škola ve Vepříkově není už přibližně od

poloviny minulého století, školka byla zavřena v roce 2009. Děti z Vepříkova jezdí za základním vzděláním školními autobusy do 10 kilometrů vzdálené Chotěboře.

Pozdvižení v obci: letecké pumy a drogy

Zatímco místní starousedlíci pěstují sport a kulturu, „náplava“ připravila místním už nejedno překvapení. „Na okraji Vepříkova se nachází bývalá zesilovací telekomunikační stanice na lince Praha–Moskva. Dnes areál vlastní soukromá firma, která obchoduje se zbraněmi. Asi před třemi lety kontrola zjistila, že se v objektu nachází mimo jiné letecké pumy. Kvůli tomu jsme museli vypracovat evakuační plán,“ vypráví starosta. Letecké pumy ale nebyly jediným pozdvižením ve vsi. „Jeden malý domek si zde koupili nějakí mladí Pražáci, pro které si přijela policie, protože tady vyráběli pervitin. A před nedávnem v jednom pronajatém domě zase objevili asi 45 rostlin marihuany,“ dodává Petr Bárta. ■

sehnali. Některá řemesla jsou už dnes zapomenutá, například pumpař,“ konstatuje Jaroslav Stehno.

Kromě dřevěných postav řemeslníků v životní velikosti, jejichž autorkou je právě Jaroslava Stehnová, je zde ustájen například dřevěný kůň v životní velikosti se sedlem z 30. let minulého století, na kterém se mohou návštěvníci vyfotit. Vedle něj na lavičce odpočívá dvojice seniorů Lojzík a Stázinka. Stěnu za nimi zdobí plátno z kulis z divadelní hry Naši furianti, kterou v 50. letech 20. století uváděli místní ochotníci. Ohořelý trám na zemi zase připomíná tragickou událost z roku 1911, kdy téměř celá ves lehla při rozsáhlém požáru popelem.

K čemu to sloužilo? Hádanku uhádne málokdo

Nechybí ani mlátička, řezačka na slámu, mlýnky na obilí, předválečné mechanické a první elektrické pračky, k vidění je zde i stará ruční pražička kávy. A také například záhadný trychtýřek, jehož účel zatím uhádli asi dva návštěvníci z více než tisíce. „Prozradím to jen tomu, kdo se sem přijede podívat,“ vzkazuje s úsměvem Jaroslav Stehno. Další zajímavostí je unikátní zemědělské pravítko, podobné logarytmickému. Chovatel dobytka podle něj na první pohled zjistil datum, kdy se kráva otelí, pěstitel zase například množství hnoje, které mu dobytek vyprodukuje, a které bude moci použít na pohojení pole. A návštěvníky zau-

jme také chirurgický nástroj, kterým kdysi lékaři vrtali díru do lebky při krvácení do mozku.

A jak se vlastně ve Vepříkově zrodil nápad vytvořit takové muzeum? „Jednou na oslavě narozenin naší známé mi manželka v dobré náladě oznámila, že uděláme muzeum. Kývnul jsem na to, i když jsem si to tehdy neuměl vůbec představit,“ vypráví Jaroslav Stehno. A na konci roku 2009 pak už opravdu spolek otevíral Stodolu krásných krámů, podle níž se jmenuje. Od té doby muzeum navštívilo 5 000 lidí, mezi nimi i hosté z Austrálie nebo z Ameriky. „Nic nekupujeme, máme tady jen to, co získáme darem nebo vyrobíme,“ podotýká hrdě Jaroslav Stehno. Radost má prý i z toho, že mezi členy spolku patří i místní mladí lidé. ■

Lojzík a Stázinka ve Stodole krásných krámů

